

Dosarul nr. 2rac-91/20

Prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul central (jud.: L. Grădinari)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud.: A. Corcenco, D. Corolevschi, D. Stănilă)

ÎN C H E I E R E

08 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Ala Cobăneanu
Mariana Pitic
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „La Ferma”,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Instituția Publică „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „La Ferma” cu privire la rambursarea subvențiilor și,

cererea reconvențională depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „La Ferma” împotriva Companiei de Asigurări „Asterra Grup” Societate pe Acțiuni, intervenient accesoriu Instituția Publică „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare,

împotriva deciziei din 12 septembrie 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a admis apelul declarat de Instituția Publică „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură”, s-a casat parțial hotărârea din 27 decembrie 2018 a Judecătoriei Drochia, sediul central, fiind pronunțată o nouă hotărâre de admitere a cererii de chemare în judecată depusă de Instituția Publică „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură”,

c o n s t a t ă :

La 05 decembrie 2016, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „La Ferma” cu privire la rambursarea subvențiilor.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că în anul 2014, SRL „La Ferma” cu sediul în r-nul Drochia, s. Moara de Piatră a beneficiat de subvenții în sumă de 647638 lei, dosarul de subvenționare nr. 7/1407D1832, iar destinația subvenției fiind pentru investiția conform Măsurii 7, stimularea procurării animalelor de prăsilă și menținerii fondului genetic al acestora, conform regulamentului privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 135 din 24 februarie 2014.

Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a indicat că în conformitate cu ordinul AIPA nr. 76 din 20 mai 2016 cu privire la efectuarea inspecțiilor post-achitare, au fost verificate investițiile efectuate de către producătorii agricoli beneficiari de subvenții pentru perioada anilor 2013-2015, sub aspectul respectării prevederilor

contractuale și a regulamentului de subvenționare, menținerii criteriilor de eligibilitate și utilizarea după destinație a obiectelor investiției etc.

Reclamanta a specificat că, la 09 iunie 2016, reprezentanții Secției teritoriale Bălți a AIPA s-au prezentat la locul amplasării investiției efectuate de către SRL „La Ferma”, unde au constatat lipsa unei bovine. Astfel, conform pct. 73 al regulamentului de subvenționare pentru anul 2013, beneficiarul subvenției destinate scopului specificat la punctul 68 din regulament, nu este în drept să înstrăineze/sacrifice obiectul subvenționării de la data semnării contractului de acordare a sprijinului financiar, timp de: alin.(1), 4 ani - pentru vaci, junci.

Totodată, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a relatat că potrivit pct. 2.1 din contractul de acordare a subvenției nr. 1832, încheiat între Agenția de Intervenții și Plăți în Agricultură în calitate de Autoritate Contractantă pe de-o parte și SRL „La Ferma” în calitate de beneficiar pe de altă parte: beneficiarul este obligat: să asigure utilizarea la destinație a investiției pentru care se solicită acordarea sprijinului financiar; să respecte condițiile de întreținere a obiectului investiției, în conformitate cu cele mai bune practici în domeniul vizat, în vederea asigurării protecției mediului, sănătății a animalelor și plantelor; să nu admită înstrăinarea sub nicio formă a investiției pentru care se acordă sprijin financiar în perioadele de timp stabilite, din momentul semnării prezentului contract; să respecte pe toată durata contractului, condițiile de eligibilitate și criteriile de evaluare care au stat la baza autorizării cererii de acordare a sprijinului financiar; să informeze Autoritatea Contractantă (AIPA) fără întârziere, într-un termen cel mult de 10 zile, despre orice circumstanță ce poate împiedica executarea corespunzătoare a contractului; să notifice Autoritatea Contractantă la apariția oricărei modificări survenite în realizarea adecvată a investiției supuse subvenționării.

Reclamanta a mai menționat că potrivit pct. 4.4 din contract, în cazul în care pe parcursul perioadei de valabilitate a contractului, se constată că investiția pentru care s-a acordat sprijin financiar a fost înstrăinată (prin orice tip de act juridic care produce efectul înstrăinării), în cazurile constatărilor stabilite în cadrul inspecțiilor/controalelor a prezentării documentelor neveridice/false în vederea accesării sprijinului financiar în cazul în care beneficiarul intră în procedura insolvenței, declarate în modul prevăzut de lege, beneficiarul este obligat să restituie subvenția recepționată. Iar pct. 4.5 din contract prevede că în cazul comiterii încălcărilor specificate la pct. 4.4, beneficiarului i se va calcula dobânzi de întârziere, în conformitate cu prevederile art. 585 și art. 619 Cod civil, precum și penalități în mărime de 0,01 % din valoarea sprijinului financiar acordat, pentru fiecare zi calculată din data comiterii încălcării, conform prevederilor contractului.

Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a relatat că SRL „La Ferma” a încălcat atât prevederile regulamentului de subvenționare, cât și prevederile contractuale menționate, iar în situația în care obiectul subvenționării parțial lipsește, fapt constatat prin lipsa unei bovine, obiectivele regulamentului nu pot fi atinse.

Reclamanta a solicitat încasarea din contul pârâtei a subvenției acordate în sumă de 35979,88 lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 3180,03 lei, a penalității în sumă de 597,26 lei și a cheltuielilor de judecată.

Pe parcursul examinării cauzei, SRL „La Ferma” a depus cerere reconvențională împotriva CA „Asterra Grup” SA, intervenient accesoriu Agenția de Intervenție și Plăți

pentru Agricultură, prin care a solicitat încasarea din contul CA „Asterra Grup” SA a despăgubirii de asigurare în sumă de 35720 lei, a penalității în sumă de 6429,6 lei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii reclamanta a indicat că, la 18 decembrie 2014, în urma survenirii cazului asigurat (pierirea bovinei nr. DE946719585, IDNP 0381804424051), s-a adresat CA „Asterra Grup” SA și a solicitat achitarea despăgubirii de asigurare, fiind deschis și dosarul de daune. Ca rezultat al adresării sale, la 26 iunie 2016 a recepționat scrisoarea nr. 48/06 prin care i-a fost adus la cunoștință că dosarul de daune este în executare, nefiindu-i achitată despăgubirea de asigurare; de altfel, despăgubirea nu i s-a achitat nici până la momentul depunerii acțiunii.

SRL „La Ferma” a relatat că conform procesului-verbal de necropsie a cadavrului din 18 decembrie 2014 a fost stabilită diagnoza „Reticulo-pericardită traumatică acută”. Astfel, pierirea bovinei a survenit în cazul unei traume și acest caz există stipulat în contractul din 27 mai 2014 de asigurare subvențională a juncilor, ca fiind caz asigurat, de aceea refuzul asiguratorului de a examina cazul și de a achita despăgubirea de asigurare este neîntemeiată.

La 28 august 2017, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a depus cerere de concretizare a cerințelor, solicitând încasarea din contul pârâtei a subvenției în sumă de 107939,66 lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 23584,08 lei, a penalității în sumă de 4695,38 lei și a cheltuielilor de judecată.

La 21 martie 2018, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a depus o altă cerere de concretizare, prin care a solicitat încasarea din contul pârâtei a subvenției în sumă de 35979,88 lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 934,98 lei, a penalității în sumă de 187,10 lei și a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 22 mai 2018 a Judecătorei Drochia, sediul central a fost înlocuit Autoritatea Administrativă „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” cu succesorul în drepturi Instituția Publică „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” (f.d. 118-119).

Prin hotărârea din 27 decembrie 2018 a Judecătorei Drochia, sediul central s-a respins atât acțiunea înaintată de IP „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură”, cât și cererea reconvențională depusă de SRL „La Ferma”, ca neîntemeiate (f.d. 146, 149-156).

La 16 ianuarie 2019, IP „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” a depus cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea cererii, casarea hotărârii din 27 decembrie 2018 a Judecătorei Drochia, sediul central, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a cererii de chemare în judecată.

Prin decizia din 12 septembrie 2019 a Curții de Apel Bălți s-a admis cerere de apel depusă de IP „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură”, s-a casat hotărârea din 27 decembrie 2018 a Judecătorei Drochia, sediul central, în partea respingerii cererii de chemare în judecată depusă de IP „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” și s-a pronunțat o nouă hotărâre, prin care:

S-a admis cererea de chemare în judecată depusă de IP „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură”.

S-a dispus încasarea din contul SRL „La Ferma” în beneficiul IP „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” a subvenției acordate în sumă de 107969,66 lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 23584,08 lei și a penalității în sumă de 4695,38 lei.

S-a dispus încasarea din contul SRL „La Ferma” în beneficiul statului a taxei de stat în sumă de 4086,57 lei. În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută (f.d. 212-223).

La 11 februarie 2020, SRL „La Ferma” a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 12 septembrie 2019 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel sau menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului, recurenta a indicat că instanța de apel nu și-a argumentat poziția prin care a menționat că instanța de fond în mod eronat a concluzionat despre procedura de inspectare.

Totodată, SRL „La Ferma” a invocat că instanța de apel nu a dispus citarea legală și a examinat cauza în lipsa sa, încălcând prevederile art. 432 alin. (3), lit. b) Cod de procedură civilă.

Mai mult, recurenta a relatat că a luat cunoștință cu decizia contestată la 13 decembrie 2019.

La 07 iulie 2020, SRL „La Ferma” a depus cerere de recurs completată, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 12 septembrie 2019, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea cererii, recurenta a indicat că AIPA nu a prezentat probe că bovina pentru care se solicită restituirea subvenției a fost subvenționată, or, conform măsurii nr 7 din regulament, pentru a fi subvenționate animalele trebuie să întrunească anumite criterii, cum ar fi, vârsta, certificat de rasă etc.

Examinând temeiurile recursului declarat de SRL „La Ferma”, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi considerat inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În corespundere cu art. 433 lit. b) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

Articolul 434 alin. (1) și (2) prevede că recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Din materialele cauzei rezultă că, la 12 septembrie 2019 a fost pronunțată decizia Curții de Apel Bălți și ulterior a fost expediată în adresa recurenteii SRL „La Ferma” și a avocatului său, la 18 octombrie 2019 (vol. I, f.d. 224).

Totodată, la 17 octombrie 2019, Curtea de Apel Bălți a publicat decizia sa pe pagina web „Portalul instanțelor naționale de judecată”, la compartimentul „Curtea de Apel Bălți, „Hotărârile Instanței”.

Instanța de recurs menționează că decizia contestată a fost recepționată avocatul Lilia Ababei, la 23 octombrie 2019 (vol. I, f.d. 225), încă plicul expediat în adresa SRL „La Ferma” a fost restituit cu mențiunea „plecat” (vol. I, f.d. 229-230).

În conformitate cu art. 111 alin. (2) și (3) Cod de procedură civilă, termenul de

procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Astfel, indiferent de temeiurile invocate de către părți sau participanții la proces, în cazul în care există dovada comunicării hotărârii/deciziei integrale, recursul declarat după expirarea termenului de două luni se consideră inadmisibil, ca fiind depus cu omiterea termenului prevăzut la art. 434 Cod de procedură civilă.

Colegiul judiciar menționează că din materialele cauzei se constată că avocatul Lilia Ababei a recepționat decizia contestată la 23 octombrie 2019 (vol. I, f.d. 225).

În corespundere cu art. 263 Cod civil, (în vigoare până la 01 martie 2019), dacă termenele de un an și de o lună se calculează fără a se ține cont de curgerea lui neîntreruptă, se consideră că luna are 30 de zile și anul – 365 de zile.

Prin prisma normelor enunțate, în speță se constată că termenul de declarare a recursului a început să curgă de la 24 octombrie 2019, ziua imediat următoare datei comunicării deciziei contestate, ca urmare ultima zi de depunere a cererii de recurs fiind 22 decembrie 2019.

Dat fiind faptul că data de 22 decembrie 2019 a fost zi de duminică, în conformitate cu prevederile art. 112 alin. (2) Cod de procedură civilă, ultima zi de depunere a recursului a fost 23 decembrie 2019, ca următoarea zi lucrătoare.

Cu toate acestea, demonstrând o neglijență a drepturilor procedurale, SRL „La Ferma” a declarat recursul împotriva deciziei din 12 septembrie 2019 a Curții de Apel Bălți, abia la 11 februarie 2020, în afara termenului legal prevăzut de art. 434 Cod de procedură civilă.

Drept urmare, nu poate fi reținut argumentul recurenteii cu privire la faptul că a recepționat decizia instanței de apel la 13 decembrie 2019. Or, la materialele cauzei nu este anexată nicio confirmare despre faptul că recurenta a informat instanța de apel că nu mai utilizează serviciile juridice ale avocatului Lilia Ababei, având în vedere prevederile art. 107 alin. (2) Cod de procedură civilă, care stipulează că partea este obligată să informeze instanța, nu mai târziu de 3 zile până la data ședinței de judecată, despre angajarea unui avocat, schimbarea sau renunțarea la serviciile avocatului, prezentând instanței datele de contact ale noului avocat, inclusiv adresa electronică a acestuia.

Ca consecință, luând în considerare că la materialele cauzei este anexat mandatul avocațial ce îi acordă împuterniciri pentru a contesta hotărârea judecătorească (vol. I, f.d. 33), relevanță au prevederile art. 75 alin. (4) Cod de procedură civilă, care indică că actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sânt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

Totodată, cu privire la argumentul recurenteii despre faptul că nu a fost citată pentru a participa la ședința de judecată, Colegiul judiciar învederează că, la 28 mai 2019, Curtea de Apel Bălți a pronunțat încheierea, prin care a dispus intentarea procedurii de apel, fixând ședința de judecată pentru 27 iunie 2019, ora 09:00 (vol. I,

f.d. 199). Această încheiere a fost expediată în adresa participanților la proces, la 30 mai 2019 (vol. I, f.d. 200) și recepționată atât de către avocatul Lilia Ababei, cât și de SRL „La Ferma”, la 04 iunie 2019 (vol. I, f.d. 205-206).

La ședința de judecată fixată pentru 27 iunie 2019, ora 09:00, atât avocatul, cât și SRL „La Ferma” nu au fost prezenți, fapt menționat în procesul-verbal al ședinței de judecată (vol. I, f.d. 207-208). Respectiv, relevante sunt prevederile art. 102 alin. (4¹) Cod de procedură civilă, care indică că participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară, fapt ce respinge argumentul recurentului cu privire la faptul că nu a fost citat pentru a participa la ședințele din cadrul instanței de apel.

În atare situație și în conformitate cu articolul 433 lit. b) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la articolul 434, iar repunerea în termen nu a fost solicitată.

O astfel de soluție este compatibilă cu respectarea standardelor înserate în Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată, chiar și cu o singură zi, a termenului pentru exercitarea recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanțele de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

Având în vedere considerațiile de mai sus, completul de judecată observă că esența dreptului de acces al recurentului nu a fost afectată și că restricția în cauză este justificată și se întemeiază pe articolul 434 Cod de procedură civilă, care este formulat clar și previzibil. La fel, limitarea respectivă urmărește un scop legitim și este proporțională, fiind bazată pe criterii bine definite și transpuse la circumstanțele concrete din speță. Mai mult, testul de proporționalitate a permis stabilirea unui echilibru între interesul general al securității juridice și dreptul la un proces echitabil a tuturor părților implicate în prezentul proces judiciar.

Din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, decide în mod unanim că recursul SRL „La Ferma” este depus peste termen și nu poate fi acceptat spre examinare, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. b) și 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „La Ferma”.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Mariana Pitic

Nicolae Craiu